

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Podstawy endokrynologii i immunologii			13.3.0586
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
null			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Chemii	Chemia	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Zbigniew Maćkiewicz			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		zajęcia 30 godz.	
Sposób realizacji zajęć		konsultacje 5 godz.	
zajęcia w sali dydaktycznej		praca własna studenta 15 godz.	
Liczba godzin		RAZEM: 50 godz. - 2 ECTS	
Wykład: 30 godz.			
Cykl dydaktyczny			
2020/2021 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
fakultatywny (do wyboru)		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład z prezentacją multimedialną		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		egzamin ustny	
		Podstawowe kryteria oceny	
		• egzamin ustny	
Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia			

Sposób weryfikacji przyswojenia wiedzy:

Student w rozmowie z prowadzącym zajęcia wykazuje się wystarczającą wiedzą teoretyczną z tematyki dotyczącej realizowanych ćwiczeń, w stopniu, który umożliwia prawidłowe przeprowadzenie doświadczeń chemicznych oraz rozwiązywanie postawionych problemów (K_W02, K_W04, K_W05).

Sposób weryfikacji nabycia umiejętności:

Weryfikacja nabycia umiejętności przez studenta jest dokonywana w oparciu o ocenę jakości jego pracy na podstawie zarówno obserwacji i konsultacji w czasie ćwiczeń, jak i złożonego sprawozdania w formie pisemnej.

Podczas wykonywania eksperymentów chemicznych student wykazuje się:

- poprawnym wykorzystywaniem technik laboratoryjnych, potrzebnych w organicznej analizie chemicznej (K_U03)
- racjonalnym planowaniem własnej pracy doświadczalnej i prawidłowym rozwiązywaniem postawionych przed nim problemów analitycznych, właściwie wykorzystując przyswojoną wiedzę teoretyczną, wskazówki zawarte w instrukcjach do ćwiczeń oraz nabyte wcześniej umiejętności praktyczne (K_U01, K_U02, K_U04, K_U09)

Student przygotowuje udokumentowane opracowania wykonanych ćwiczeń (sprawozdania w formie pisemnej), obejmujące opis planu pracy i wykonanych eksperymentów, prezentację uzyskanych wyników, ich analizę i wyprowadzenie wniosków (K_U07).

Ocena nabrania kompetencji społecznych przez studenta jest dokonywana na podstawie obserwacji pod kątem jego stopnia zaangażowania się w pracę oraz zachowania w laboratorium. Student wykazuje swoje zaangażowanie przy racjonalnym podziale obowiązków oraz współodpowiedzialność za efekty pracy podczas zadań realizowanych w małej grupie, a w ramach pracy indywidualnej poprzez prawidłowe wypełnianie zadań zgodnych z wymogami przedmiotu dając dowody swojej samodzielności i kreatywności (K_K02, K_K03). Podczas ustnej, jak i pisemnej prezentacji wyników swojej pracy doświadczalnej i wyprowadzaniu wniosków student zachowuje ostrożność i krytycyzm (K_K08). Pracując w laboratorium chemicznym w sposób bezpieczny i rozważny wykazuje się przestrzeganiem wymaganych tam zasad BHP (K_K05).

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

chemia ogólna i organiczna

B. Wymagania wstępne

chemia organiczna podstawy biochemii

Cele kształcenia

- zapoznanie studentów z wszystkimi zagadnieniami wymienionymi w treściach programowych wykładu,

Treści programowe

A. Problematyka wykładu: Gruczoły wydzielania wewnętrznego. Hormony jako neuroprzekaźniki, występowanie i podział hormonów. Synteza i wydzielanie neuroprzekaźników. Nerwowa i hormonalna regulacja przemian. Mechanizmy fizjologicznego działania hormonów. Przysadka mózgowa i jej hormony. Inne hormony: podwzgórze, tarczycy, regulujące przemianę wapniową, kory nadnerczy, rdzenia nadnerczy. Hormony gonadalne, trzustkowe (cukrzyca) i i żołądkowo-jelitowe. Hormony a nowotwory (wpływ na rozwój oraz leczenie hormonalne nowotworów). Witaminy i rola w organizmie. Enzymy i wykorzystanie w diagnostyce medycznej. Inhibitory. Immunoenzymatyczne testy oparte o hormony. Endokrynologia wieku starczego. Historia rozwoju immunologii. Budowa i funkcje układu immunologicznego, antygeny, immunogenność. Triada neuro-endokrynno-odpornościowa. Odporność wrodzona i nabyta, fagocytoza. Komórki układu odpornościowego. Immunologiczna odpowiedź humoralna i komórkowa. Budowa i kinetyka powstawania immunoglobulin, ich właściwości i klasyfikacja (immunoglobuliny (IgG, IgM, IgA, IgD, IgE), reakcje antygen-przeciwciała. Główny układ zgodności tkankowej (MHC), związek kompleksu HLA - antygen z chorobami i jego istota w medycynie, glikoproteiny uczestniczące w prezentacji antygenów. Immunoregulacja, immunoterapia. Układ odpornościowy skóry. Nadwrażliwość i alergię - jak się bronić.

Wykaz literatury

Podstawy endokrynologii	Ch. Brook, N. Marschall, Urban i Partner, Wydawnictwo Medyczne 2000,
Atlas budowy ludzkiego ciała	V. Martin, Elipsa 2006,
Endokrynologia (ogólna i kliniczna)	F. Greenspan, D. Gardner, Czelej Spa. Lublin 2004,
Anatomia i fizjologia dla bystrzaków	D. Rea-Siegfried, Septem.pl, Gliwice 2009,
Immunochemia w biologii medycznej	I. Kątnik-Prastowska, PWN Warszawa 2009
Podstawy immunologii	W. Ptak, M. Ptak, WUJ Kraków 2009,
Immunologia	S. Mackiewicz, Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 1999
Wirusologia	L. Collier. J. Oxford, Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2007,
Biochemia kliniczna	A. Angielski, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
Immunologia porównawcza	B. Płycz, Z. F. Gliński, J. Jarosz, M. Książkiewicz-Kaprala, M.
Markowska,	
Biochemia	B. D. Hames, N. M. Hooper, PWN Warszawa 2002
Immunologia,	J. Żeromski, PWN Warszawa 2002.

Efekty kształcenia (obszarowe i kierunkowe)

K_W05: posiada podstawową wiedzę w zakresie studiowanej specjalności chemicznej;

Wiedza

1. Poprawne posługiwanie się terminologią i nomenklaturą w dziedzinie endokrynologii i immunologii,

K_U01: identyfikuje, analizuje i rozwiązuje problemy z zakresu szeroko pojętej chemii w oparciu o zdobytą wiedzę; K_U09: umie uczyć się samodzielnie;	2. Zna budowę układu hormonalnego, występowanie i podział hormonów oraz ich niektóre mechanizmy fizjologicznego działania, 3. Docenia znaczenie właściwej gospodarki witaminy i mikroelementami dla organizmu, 4. Zna budowę układu odpornościowego - rozumie funkcje immunologicznej odpowiedzi humoralnej i komórkowej (wrodzonej - nabytej), 5. Potrafi opisać, zrozumiale opisać główny układ zgodności tkankowej (HLA), związki kompleksu HLA z chorobami i jego znaczenie w medycynie (np. przeszczepy narządów), 6. Wykazuje elementarną wiedzę o rozwijaniu się chorób zakaźnych, ich drogach przenoszenia (choroby wieku dziecięcego, grypy. żółtaczki, choroby egzotyczne) Umiejętności 1. W sposób zrozumiały zarówno w mowie jak i w piśmie przedstawia ogólną budowę układów endokrynologicznego i immunologicznego, 2. Umiejętnie opisuje działanie i rolę układów endokrynnego i odpornościowego, rozumie sens stosowania preparatów ochronnych i wspomagających te układy oraz właściwie korzysta z dostępnych środków wspomagających te obronne systemy, 3. Orientuje jak chronić się przed chorobami zakaźnymi oraz uczuleniami i alergią (chorobami XXI wieku), Kompetencje społeczne (postawy) 1. Wie jak stosować środki ochronny i higieny osobistej, szczególnie w czasie infekcji, 2. Zachowuje ostrożność w obecności osób, które są w trakcie przechodzenia chorób zakaźnych, 3. Ma świadomość niebezpiecznych, szkodliwych dla organizmu skutków niekontrolowanego nadużywania hormonów, preparatów wzmacniających układ immunologiczny czy antybiotyków.
Kontakt zbigniew.mackiewicz@ug.edu.pl	